

1. Uzak hedefler; ülkenin politik felsefesini yansıtan ve oldukça genel olarak belirtilen hedeflerdir (Demirel, 2003:106). Türk Millî Eğitim Kanunu'nun 2. maddesinin son fıkrasında, Türk Millî Eğitimi'nin uzak hedefi şu şekilde belirtilmektedir:

“Bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırarak; öte yandan millî birlik ve bütünlük içinde ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk ulusunun çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır.”

Genel hedefler; genel hedef, belli bir eğitim kesiminin ya da okulun genel hedefi olarak tanımlanmaktadır. Genel hedefler uzak hedefler doğrultusunda hazırlanmaktadır (Tan ve Erdoğan, 2003:13). Genel hedefler de eğitimin ürünü olarak yetişmesi istenen ideal insanın niteliklerinden oluşmaktadır. Ancak genel hedefler belirlenirken bu niteliklerin tek tek sayılmış olması beklenir. Bir ulusal eğitim sisteminin genel hedefleri belirleme işi ülkenin geleceği açısından çok önemlidir (Özçelik, 1992:10). Genel hedefler, toplumun eğitim faaliyetlerinin sonucunu belirtirler, ancak açık seçik tanımlanamazlar. Bu nedenle genel hedefler doğrudan gözlenemez ve değerlendirilemez. Öğretim programları ile faaliyet programlarının neler olacağına belirlenmesi ve bu programların özel hedeflerin yazılmasında genel hedefler önemli rol oynarlar (Erden, 1998:22).

Özel hedefler; öğrenciye kazandırılması uygun görülen özellikle bir disiplin ya da bir çalışma alanı için hazırlanmış olan hedeflerdir (Demirel, 2004:106). Başka bir tanımla özel hedef, bir ders için düzenlenen hedefler olarak tanımlanmaktadır. Yani bir ders veya kursta öğrenciye kazandırılması arzulanan isteklerdir (Tan ve Erdoğan, 2003:13). Özel hedefler, programın genel hedefleri doğrultusunda, bir disiplin ya da çalışma alanı ile ilgili öğretim programlarını yönlendirmek ve eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesine ve değerlendirilmesine rehberlik etmektedir (Erden, 1998:23).

Cevap C

2. İçeriğin değerlendirilmesi boyutunda:

- İçerik hedefle tutarlı mı (geçerli mi)?
- İçerik birbiriyle tutarlı mı (güvenilir mi)?
- Geçerli, çağdaş, önemli ve güncel mi?
- Öğrenme-öğretme ilkelerine (aşamalılık ilkesi) uygun mu?
- Öğrenciler için anlamlı mı?
- Öğrencilerin ilgi ve düzeyine uygun mu? sorularına yanıt aranmaktadır.

Ancak “İçerik konu alanıyla ilgili mi?” sorusuna yanıt aranmaz. Bu soru hedef ögesi değerlendirilirken yanıt aranır.

Cevap E

3. Bloom taksonomisi (aşamalı) daha sonra eğitim bilimciler tarafından eleştirilerek düzenlenmiştir. Karthwohl, Bloom'a yeni alternatif yollar geliştirerek taksonomiye yeniden düzenlemiştir. Bloom taksonomisinde en üst basamağı değerlendirme oluşturmaktaydı fakat yenilenen taksonomide değerlendirme basamağı ile sentez basamağı yani yaratma basamağı yer değiştirmiştir. En yüksek basamakta sentez yani yaratma basamağı yer almıştır. Karthwohl'a göre yeni basamaklar;

Hatırlama

Gördüğünde tanıma, bellekten geri getirme (Bloom'a göre bilme basamağı)

Anlama

Bildiklerini kendi ifadeleri ile açıklama

Yorumlama, örnekleme, özetleme (Bloom'a göre kavrama basamağı)

Uygulama

Elde edilen bilgileri kullanarak uygulama yapma, problem çözme (Bloom'a göre uygulama basamağı)

Çözümleme - analiz

Bütünü oluşturan öğeleri ayrıştırma, öğeleri ayırma, analiz etme, ilişkileri görme, atfetme (Bloom'a göre analiz basamağı)

Değerlendirme

Kriter veya standartlara dayalı olarak yargıda bulunma, eleştirme, kontrol etme (Bloom'a göre değerlendirme basamağı)

Yaratma

Parçaları bir araya getirerek anlamlı ve işlevsel bir bütün oluşturma, özgün bir eser oluşturma, üretme (Bloom'a göre sentez basamağı)

Öncüller incelendiğinde;

- I. Kaza anında kimlerden yardım alacağını ve nasıl yardım istemesi gerektiğini bilir. → Hatırlama
- II. Yaya kaldırımsız yollarda yürürken dikkat edilmesi gereken kuralları uygular. → Uygulama
- III. Yaya iken karşılaştığı trafik işaretlerinin dışında farklı trafik işaretlerine örnek verir. → Anlama
- IV. Yayaların trafik akışında yapmış olduğu hataları kurallara göre eleştirir. → Değerlendirme

Cevap A

4. Varoluşçu anlayış, özgürlüklerin artmasını savunan bir felsefi görüştür. İnsanın hayatı boyunca ne yapacağına kendisinin karar vermesi ve hür olduğu görüşleri ağırlık taşır. Bu nedenle insan kendi davranışlarından kendisi sorumludur. İnsan, davranışlarının bir ürünüdür ve kendi kendini oluşturma durumundadır. Bir şeyi bilmesi için insanın o şeyi kişisel olarak hissetmesi gerekir gibi düşünceler bu felsefi sistemin özünü oluşturan özelliklerdendir. (Fidan ve Erden, 2001 : 96).

Cevap E

5. Soru analiz edildiğinde Süleyman Bey'in öğrenme öğretme sürecinde öğrencilerinin yaparak yaşayarak öğreneceği, deneyim elde edeceği ve birincil veri kaynaklarından faydalanabileceği öğrenme ortamları oluşturması iş aktivite ilkesini temele alarak öğrenme ortamlarını oluşturduğunun göstergesidir.

Cevap E

6. Howard Gardner'ın geliştirmiş olduğu çoklu zekâ kuramına göre;

İnsanlar çok farklı zekâ türlerine sahiptir.

- Her insanın kendine özgü bir zekâ profili vardır. İnsanlar tüm zekâ boyutlarına sahip olarak dünyaya gelirler, ancak bu zekâ boyutlarından bir ya da ikisi kalıtsal olarak baskındır.
- Zekâların her biri insanda farklı bir gelişim sürecine sahiptir. Bütün zekâlar tanımlanabilir ve geliştirilebilir. Zekâ öğrenme - öğretme etkinlikleriyle (çevresel düzenlemeyle) geliştirilebilir.
- Zekâ çok yönlüdür ama kendi içinde bir bütündür.
- Her bir zekânın gelişimi kendi içinde değerlendirilmelidir.
- Her bir zekâ hafıza, dikkat, algı ve problem çözümü açısından farklı bir sisteme sahiptir.
- Kişisel altyapı, kültür, kalıtım, inançlar ve tutumlar zekâların gelişimi üzerinde etkiye sahiptir.
- Yaptığımız çok basit işlerde bile farklı zekâ alanlarını kullanırız. Bir zekânın kullanımı esnasında diğer zekâlardan da faydalanılabılır.

Ancak A seçeneğinde yer alan ifade yanlıştır. Bireyler aynı oranda zekâyâ sahip değillerdir.

Cevap A

7. Etkili bir ders doğru yöntem teknik seçimi ile sağlanabilir. Öğretmenin etkili yöntem teknik seçebilmesi için temele alması gereken özellikler;

- Öğrencinin ilgi ve ihtiyacı
- Öğrencinin gelişim özellikleri
- Hedef
- Yöntemin ekonomikliği

Ancak bunların arasında öğretmenin ilgi ve ihtiyacı temele alınmaz.

Cevap C

8. Verilen bir konunun tez ve antitez olarak tartışılmasını ve sürecin sonunda jüri üyelerinin kazananı belirlemelerini sağlayan teknik, münazara-radır. Münazarada gruplar oluşturulurken, öğrencilerin hangi grupta olmak istediklerine dikkat edilmez. Bu yüzden bazen, öğrencileri benimsemedikleri bir düşünceyi savunmak zorunda bırakabilir (Bu yönü birçok kaynak tarafından münazara tekniğinin sınırlı yönü kabul edilmektedir.). Gruplar benimsedikleri düşünceye uygun olarak bir ön hazırlık yapar ve bir yandan düşüncelerini karşı gruba kabul ettirmeye çalışırken bir yandan da karşı grubun düşüncelerini çürütmeye çalışırlar. Münazara bir izleyici kitlesinin karşısında, jüri önünde gerçekleştirilir. Tartışmacı gruplar konuşmalarıyla seyircileri ve jüriyi de etkilemeye çalışırlar. Münazara sonunda kazanan taraf jüri tarafından ilan edilir. Münazaralarda öğrencilere bilimsel düşünmeyi kazandı-rırma gibi bir amaç güdülmez.

Temel amacı öğrencilerde hızlı düşünme, zıt bir fikre tahammül edebilme, bir düşünceyi savunabilme, iletişim becerilerini geliştirmektir.

Cevap C

9. Eğitim yazılımları bilgisayar destekli eğitimin özellikleri temele alınarak hazırlanmaktadır. Bireysel çalışma olanağı, zengin öğrenme yaşantıları, anında dönüt düzeltme ve öğrenilecek birimlerin küçük parçalar hâlinde öğrenilmesini sağlar. Ancak en önemli dezavantajı sosyalleşmeyi engellemesidir.

Cevap E

10. Tolga'nın doğru açığı yakalaması görsel - uzamsal zekâsının baskın olduğunun göstergesidir. Bu zekâsı ön planda olan kişiler sanat etkinliklerinden hoşlanırlar, resimlere ve renklere ilgi duyarlar, zihinden nesnelerin üç boyutlu şeklini canlandırabilirler, harita ve grafikleri rahatça okurlar ve iyi bir yön duyguları vardır. Üç boyutlu bir nesnenin şekil ve görüntüsünü hayal edebilme ya da başka bir deyişle, dünyayı doğru algılama ve algılama üzerine gördüklerini yansıtabilme yeteneğidir.

Cevap D

11. Panel 3 – 5 kişilik bir grubun önceden belirtilmiş toplumsal ya da güncel bir konuyu dinleyici grubu önünde, bir yöneticinin başkanlığında samimi bir hava içinde tartışmasıdır. Panelde, çok da resmî olmayan bir ortam yaratılır ve tartışmaların ardından sınıftaki diğer kişilere soru sorma olanağı tanınır. Panelde amaç bir fikri savunmak ya da çürütmekten ziyade konuyla ilgili yetkin kişilerin ya da o konuda özel hazırlanmış öğrencilerin bilgilerini, bakış açılarını grupla paylaşmasıdır. Sürecin sonunda eğer zaman kalırsa dinleyiciler panelistlere soru sorabilirler.

Cevap B

12. Mehtap Hanım süreçte öğrencilerinin var olan kavram yanlışlarını gerekçeleriyle birlikte gidermek istemektedir. Bu süreçte kullandığı teknik kavramsal değişim metinleridir. Kavramsal değişim metinleri akademik olarak yanlış bilinen bir kavramın giderilmesinde aktif olarak kullanılır.

Cevap C

13. Ayşegül'ün süreçte yararlandığı strateji yürütücü biliş stratejisidir. Soruda öğrencinin düşünme becerilerine odaklanılmış ve daha önceden kullandığı bir sürecin bundan sonraki süreçlerde de işe yarayacağını düşünerek hareket etmesi esastır. Sorunun kökünde yer verilen en önemli ipucu "Bu yolla çok iyi öğrenebildiğini fark eder," ifadesidir. Bu ifade bireyin düşünme süreçlerinin farkındalığına işaret eder. Düşünme becerilerinin üzerinde düşünme üstbilidir. Üstbilis kavramı aynı zamanda, bilişötesi, metabilis, yürütücü biliş olarak da isimlendirilmektedir.

Cevap E

14. Derste soru - cevap yöntem veya tekniğinin kullanılmasında uyulması gereken en temel kural sorulacak soruların hedefe uygun olarak sorulmasıdır. Seçenekler incelendiğinde bu ifadenin yer aldığı seçeneğin E seçeneğinde yer alan "kazanımlara uygun sorular sorulması" ifadesi olduğu görülmektedir. Seçeneklerde yer alan en çeldirici ifade A seçeneğinde yer alan "öğrenci düzeyine uygun olma" ifadesidir. Ancak öğrenci düzeyine uygun olan soruların da öncelikli özelliği hedefe uygun olarak belirlenmesidir.

Cevap E

15. İnternet tabanlı eğitim uygulamasında görev yapan Eda Hanım'ın süreçte uyması gereken ilkeler:

- Etkileşimi özendirmek
- Sistemin bütün özellikleri hakkında bilgi sahibi olmak
- Öğrenmenin kalıcılığını ve transferini sağlamak için tekrar ve özetleme yapmak
- Öğrencilere not almaları için gerekli zamanı vermektir.

Ancak Eda Hanım sistemden yararlanan herkesin ders materyallerine erişebileceğini kabul edemez.

Cevap E

16. Seçil Öğretmen süreçte balık kılıcı tekniğini kullanmalıdır. İshikawa diyagramı olarak da bilinen balık kılıcı tekniği olası nedenler ile sonuçlar arasındaki ilişkiyi gösterir. 1943'te Kouru İshikawa tarafından geliştirilmiştir. Herhangi bir problemin ana nedenlerinin bulunup yazılması ve ardından alt nedenlerin yazılmasıyla bir balık kılıcı diyagramı oluşturulur. Bundan sonra bir veya birkaç ana neden ele alınıp bunları ortadan kaldıracak çözüm alternatifleri tartışılır.

Cevap C

17. Soru analiz edildiğinde Nesrin Öğretmen'in tohum taslağını anlatırken yumurta kabuğunu kullanarak anlatması metafor (analoji)'dir. Metafor, yabancılaşmış bir olgunun bize tanıdık gelen bir olguya benzetilerek açıklanmasıdır. Öğrenmenin kalıcı olabilmesi için kavramların somutlaştırılması ve çocukların bildiği kavramlarla ilişkisinin kurulması gerekmektedir. Metaforlar öğrencilerin olgulara, kavramlara ilişkin sahip oldukları kişisel algıları ortaya çıkarmada, anlamada ve açıklamada güçlü bir araştırma aracı olarak da kullanılabilir. Metaforlar, metaforu oluşturan bireyin geçmiş yaşantılarından, ön öğrenmelerinden ve sosyal çevresinden soyutlanamaz. Bu açılarından, eğitim ortamlarında kullanılan metaforların önemli işlevleri vardır.

Cevap C

18. Serhat Bey'in öğrencilerinin başarı ve başarısızlıklarından ders çıkarmalarını sağlaması bireylerde yansıtıcı düşünmeyi geliştirmektedir. Bu süreçte bireylerin kendini çok yönlü olarak tanıması ise özedönük - içedönük zekâlarının geliştirilmesi gerektiğinin göstergesidir.

Cevap D

19. • Beyaz Şapka (Tarafsız): Tarafsızlığı, açıklığı ve objektifliği ifade eder. Tartışmasız olarak kabul edilen bilgileri temsil eder.
- Kırmızı Şapka (Duygusal): Duygusal sezgiler ve tepkileri ifade eder.
 - Siyah Şapka (Karamsar): Tehlikeli, karamsar, olumsuz ve kötü yönleri ifade eder.
 - Sarı Şapka (İyimser): Aydınlığı, olumluluğu, iyimserliği ifade eder.
 - Yeşil Şapka (Yaratıcı): Yaratıcılığı, üretkenliği temsil eder.
 - Mavi Şapka: Serinkanlı bir biçimde karar vermeyi temsil eder. Mavi şapka düşünme sürecini gözden geçirmek ve karar vermek için kullanılır.

Cevap B

20. Kavramsal karikatür, öğrencilerin sahip olması olası olan kavram yanlışları ya da düşünce biçimlerinin insan veya hayvan figürleri ile tartışıldığı ya da düşündürüldüğü çizimlerdir. Bu tartışmada her karakter farklı bir fikri savunur. Bir tanesi doğru fikri savunurken, diğerleri kavram yanlışlığı ya da alternatif düşünce biçimlerini savunabilirler. Kavramsal karikatür, öğretim amacıyla kullanılabilir gibi öğrencilerin kavram yanlışlıklarını belirleyebilmek için ölçme değerlendirme amacıyla da kullanılabilirler.

Cevap D

21. Edgar Dale, yaşantılarla kavramların oluşumu arasındaki ilişkilerden yararlanarak öğretme durumlarının nasıl seçileceği ve düzenleneceği konusunda öğretmen ve eğitimcilere yardımcı olmak üzere, "Yaşantı Konisi" adını verdiği piramitsel bir model geliştirmiştir. Edgar Dale'nin ortaya koyduğu yaşantı konisinin dayandığı temel ilkeler şunlardır:

- En iyi öğrenme, bireyin kendi kendine yaparak öğrenmesidir.
- Öğrenilenlerin çoğu gözlerin yardımı ile öğrenilir. Ancak kalıcı öğrenmeler için çok sayıda duyu organının devreye girmesi gereklidir.
- En iyi öğretim basitten karmaşığa, somuttan soyuta, kolaydan zora doğru gidendir.
- Öğrenme öğrencinin mümkün olduğu kadar çok duyu organına hitap etmesiyle kolaylaşır. Öğrenme işlemine katılan duyu organlarının fazlalığıyla öğrenme seviyesi arasında doğru orantı vardır.

Cevap C

22. Ders sırasında sıkılan öğrencilerle karşılaşılması hâlinde yapılabilecek en doğru davranış; ders içeriği ile uyumlu olacak şekilde yeni etkinliklere yer verilmesidir. Böylelikle öğrencilerin ilgisi derse çekilmiş olacaktır ve öğrenciler sıkılmadan kazandırılmak istenen becerileri elde edebileceklerdir.

Cevap A

23. Verilen açıklamanın tamamı yuvarlak masa sınıf oturma düzeninin özellikleri arasında yer almaktadır. Bu sınıf oturma düzeninin en önemli özelliği öğretmenle öğrenciler arasında iletişimin yüksek olmasıdır. Çünkü Aslı Öğretmen öğrencilerle birlikte yuvarlak masanın etrafında toplanır ve böylelikle kimse kimseden farklı bir konuma sahip olmadan eşit koşullar altında sınıfta varlığını ortaya koyar.

Cevap B

24. Soruda verilen açıklamaya dikkatli bakılınca, öğrencilerin içinde bulunduğu yaş grubunun ön planda tutulduğu ve bu yaş gruplarının değişmesi nedeniyle öğretmenlerin sınıf yönetim anlayışlarının da değişerek öğrenci gelişim dönemlerine uygun olan bir modelin kullanılması gerektiği vurgulanmaktadır. Öğrenci gelişim dönemlerini kendine rehber olarak sınıf yönetimine yön verilmesi gelişimsel yaklaşımın kullanılmasını gerektirecektir.

Cevap D

25. Slavin'in etkili öğretim modelinin ilkeleri;

- Öğretimin Niteliği: Öğretim yaşantısının öğrenciler için anlamlı olması, kalıcı ve etkin bir öğrenme için ön koşuldur. Öğrencilerin ön öğrenme düzeyleri ile yeni bilgiler arasında anlamlı ilişkiler kurulmalı, uygun ipuçları ve işaretler kullanılarak ders öğrenci için sevimli ve çekici hâle getirilmelidir.
- Öğretim Düzeyini Uygun Hâle Getirme: Öğrenciler arasındaki bireysel farklılıklar öğretimin başarısını büyük ölçüde etkilemektedir. Dolayısıyla bir sınıfta bazı öğrenciler göreceli olarak diğerlerinden daha hızlı öğrenirken, bazıları da ön koşul öğrenmelerin eksikliği ve zaman yetersizliği sebebiyle daha ağır öğrenemebilirler. Bu amaçla çok yönlü öğretim - öğrenme etkinliklerine başvurulmalıdır.
- Güdülenme: Öğrencide, öğrenmeye ilişkin merak ve heyecan uyandırmak, öğretmenin öncelikli görevlerinden biridir. Gerçek yaşamdan alınan somut ve canlı örneklerle öğretim yaşantılarının desteklenmesi, öğrenilenlerin günlük yaşamda nasıl kullanılacağına açıklanması ve öğrenme çabalarının ödüllendirilmesi gibi faktörler güdülenmeyi olumlu yönde etkiler.
- Zaman: Etkili bir öğretimi gerçekleştirmek için zamanın verimli kullanılması gerekir. Öğrencilerin öğretim yaşantılarına aktif biçimde katılmaları, zaman kayıplarına ve sınıfta sorunlarının oluşmasına karşı da etkili bir çözümdür.

Cevap D

26. Sınıf yönetiminde öğretmenin kullanacağı öğretim stratejilerinin de önemi bulunmaktadır.

Bu ilkeyi dikkate alarak sınıf yönetimini belirleyen Feyza Hanım kullanacağı öğretim stratejilerini belirlerken; özel hedefler, sınıf mevcudu, öğrencilerin gelişim özellikleri, öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerini dikkate almalıdır. Ancak okulun benimsediği felsefe sınıf için stratejilerde en az öneme sahiptir.

Cevap A

27. Verilen soruda materyal hazırlamada dikkat edilmesi gereken hususlar sorulmuştur. Seçenekler arasında yer alan "Okul yönetiminin beklentilerini karşılamalıdır." ifadesi doğru bir ifade şekli değildir. Çünkü materyali kullanacak olan öğretmendir ve amacı öğrencilerin etkili ve kalıcı bir şekilde öğrenmeyi gerçekleştirebilmeleridir. Yani bu süreçte okul yönetiminin beklentilerinin önemi yoktur.

Cevap C

28. Hazırlanan ders planının giriş bölümünde dikkat çekme bölümü yer alır. Dikkat çekme amaç; öğrencilere derste olduklarını ve öğretmenin derse geldiğini fark etmelerini sağlayacak ilginç ya da öğrenciyi derse çekebilecek herhangi bir etkinliğin konmasıdır. Seçeneklerde verilen etkinliklerden D seçeneğinin dışındaki etkinliklerin hepsinin dikkat çekme olduğunu söyleyebiliriz. D seçeneği için ise güdüleme etkinliği demek daha uygun olacaktır.

Cevap D

29. Sorunun öncülünde belirtildiği gibi değerlendirme ölçme sonuçlarının bir ölçüt ya da ölçütler takımı ile karşılaştırılarak bu karşılaştırmaya dayalı bir yargıda bulunma işidir. Yani değerlendirmeden söz edebilmek için ölçme, ölçüt ve bunların karşılaştırılmasına dayalı bir yargı olması gerekir. Sorunun D seçeneğinde verilen "Düriye matematik testinden sınıf üçüncüsü oldu." ifadesinde ölçme sonucu olmakla birlikte ölçüt ve yargı bulunmadığından bu önerme değerlendirme değildir.

Cevap D

30. Sabit ve sistematik hatalar bu soruda verilen durumda olduğu gibi kaynağı, miktarı ve yönü bilinen hatalardır. Bununla birlikte sabit hata her ölçmeye aynı miktarda karışan hatadır. Oysa sistematik hatada belli bir kurala göre hatanın karışması ve her ölçmeye ve/veya aynı miktarda karışmaması gerekir. Aliye Öğretmen öğrencilerinin tümüne değil 100 tam puan alamayan 25 kişiye 5,5 puan eklediğinden hata sistematik olur.

Cevap C

31. Bir araştırmanın bağımsız değişkeni neden olan değişken, bağımlı değişkeni ise sonuç olan değişkendir. Soruda verilen araştırmada kullanılan değerlendirme yaklaşımının öğrenme düzeyine etkisi incelendiğinden sonuç öğrenme düzeyidir. Bu nedenle öğrenme düzeyi bağımlı değişkendir. Diğer yandan araştırmalarda etki incelendiğinde bağımsız değişkenin bağımlı değişken üzerine etkisi olur. Bu durumda soruda verilen araştırmada kullanılan değerlendirme yaklaşımının (bağımsız) öğrencilerin öğrenme düzeylerine (bağımlı) etkisi olur.

Cevap A

32. Standart hata $S_e = S\sqrt{1-r}$ eşitliği ile hesaplanır. Buna göre soruda verilen her bir test için standart hata aşağıdaki gibi hesaplanır.

Testler	r	S	Standart Hata
Türkçe	0,36	2	$2\sqrt{1-0,36} = 1,6$
Matematik	0,75	2	$2\sqrt{1-0,75} = 1$
Tarih	0,64	4	$4\sqrt{1-0,64} = 2,4$
Coğrafya	0,64	5	$5\sqrt{1-0,64} = 3$
Yabancı Dil	0,51	5	$5\sqrt{1-0,51} = 3,5$

Buna göre standart hatası en küçük olan test matematik testi olur. Bu sorunun hesaplama yapılmadan pratik olarak çözümü ise şöyle yapılır: Bir testin standart hatasının küçük olması için karşılaştırıldığı testler içinde standart sapması en küçük ve standart sapması küçük olanların ise güvenilirliğinin en büyük olması gerekir. Soruda verilen testlerin standart sapmaları en küçük olan Türkçe ve matematik testleridir (standart sapmaları 2). Bunlar içinden güvenilirliği büyük olan ise matematiktir (r = 0,75). Bu nedenle matematik testi standart hatası en küçük test olur.

Cevap B

33. Test puanlarının aritmetik ortalaması ve soru sayısı soruda veriliyorsa en başarılı olunan testi bulmak için testin ortalama güçlüğü (başarı ya da öğrenme oranı) bulmak gerekir. Testin ortalama güçlüğü, test puanları aritmetik ortalamasının soru sayısına bölümü ile aşağıdaki gibi bulunur.

Testler	K	\bar{X}	Ortalama güçlük
Türkçe	30	25	$25 / 30 = 0,83$
Matematik	30	15	$15 / 30 = 0,50$
Tarih	40	25	$25 / 40 = 0,63$
Coğrafya	45	15	$15 / 45 = 0,33$
Yabancı Dil	40	15	$15 / 40 = 0,38$

Testlerden ortalama güçlüğü (başarı ya da öğrenme oranı) en yüksek olan (1'e en yakın) en başarılıdır. Bu durumda en başarılı olunan test Türkçe testidir.

Cevap A

34. Birden çok puanlayıcının birbirinden bağımsız olarak yaptıkları puanlamaların birbirleri ile uyumlu olması puanlayıcıların verdikleri puanların birbirlerine yakın olması anlamına gelir. Başka bir ifade ile puanlayıcıların puanlamalarının birbirleri ile tutarlılığını gösterir ki bu durum puanlayıcı güvenilirliğinin kanıtıdır.

Cevap B

35. Soruda verilen kazanımın değerlendirilmesi için bilişsel bir görevin verilmesi ve bu görev sonunda da öğrencinin bir ürün ortaya koyması bekleniyor. Böyle bir görev sonunda ortaya çıkan ürüne göre yapılan değerlendirmeye performans değerlendirme denir. Sorunun seçeneklerinden sadece performans ve portfolyo; değerlendirilmez. Portfolyo olması için çok görev, çok kazanım olması gerekirdi.

Cevap B

36. Bir ölçme aracının her aşamada herkese sağladığı kolaylık, zaman, emek vs. bakımından ekonomikliklerin tümüne kullanılabilirlik denir. Soruda kâğıtları iki kez okuyan puanlayıcının bir kez kâğıt okumaya göre daha çok zaman harcayacağına, daha çok yorulacağına ve kullanılabilirliğinin düşük olacağına vurgu yapılmaktadır.

Cevap D

37. Seçeneklerde verilen soru türlerinden doğru-yanlış, boşluk doldurma ve çoktan seçmeli sorularda çok sayıda soru sorulabilir. Doğru-yanlış, boşluk doldurma ve çoktan seçmeli soruların tümünün puanlanması kolay olmakla birlikte doğru-yanlış ve çoktan seçmeli sorular tamamen objektif puanlanabilirler. Doğru-yanlış ve çoktan seçmeli sorulardan ise doğru-yanlış sorularının şans başarısı çok yüksektir.

Cevap A

38. Madde puanları matrisinden test istatistikleri olan mod, medyan ve aritmetik ortalamanın bulunması için öncelikle test puanlarının elde edilmesi gerekir. Test puanları; madde puanları matrisinin satır toplamları alınarak aşağıdaki gibi elde edilir.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	X_i
A	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	8
B	1	1	0	1	1	0	1	0	1	0	6
C	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	3
D	0	1	1	0	1	1	1	0	1	1	7
E	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	9
F	1	0	0	1	1	0	0	0	1	1	5
G	0	1	1	0	0	0	1	1	1	0	5
H	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	3
I	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	4
J	1	1	0	1	0	0	1	0	1	0	5

Tablonun son sütununda elde edilen ham puanlardan 3 kez tekrar ederek en çok tekrar eden 5 puan mod olur. Medyanın bulunması için öncelikle puanların sıraya konulması gerekir. Puanlar sıralandığında (3, 3, 4, 5, 5, 5, 6, 7, 8, 9) tam ortaya düşen 5 ve 5 toplanıp ikiye bölünerek medyan 5 olarak bulunur. Puan dağılımının aritmetik ortalaması için tüm puanlar toplanıp kişi sayısı olan 10'a bölünerek aşağıdaki gibi aritmetik ortalama;

$$\bar{X} = \frac{8+6+3+7+9+5+5+3+4+5}{10} = 5,5$$

olarak bulunur.

Cevap D

39. Madde standart sapması ya da madde varyansı en büyük olan madde(ler) ölçülen özellikleri bakımından bireyler arasındaki farklılıkları en iyi ortaya koyan madde(ler)dir. Madde standart sapması ve madde varyansının maksimum olabilmesi için madde güçlüğünün 0,50 olması gerekir. Bu nedenle madde güçlüğü 0,50 olan maddeler ölçme konusu bakımından bireyler arasındaki farklılıkları en iyi ortaya koyan maddelerdir. Madde güçlük indeksi maddeye (soru ya) doğru cevap verenlerin toplam cevap veren sayısına bölümü ile bulunur. Toplamda 10 kişi olduğundan 5 kişinin doğru cevap verdiği 5 ve 10 numaralı maddelerin madde güçlükleri 0,50 olur.

Cevap C

40. Bir testin puanlarının dağılımında mod aritmetik ortalamadan küçük olduğunda dağılım sağa çarpık olur. Bu durumda öğrencilerin grup olarak başarısız oldukları ve testin de zor olduğu yorumu yapılır. İki soru önce hesaplandığı üzere mod 5, aritmetik ortalama 5,5 olduğundan, yani mod aritmetik ortalamadan küçük olduğundan dağılım sağa çarpık ve testin zor olduğu söylenebilir.

Cevap A

41. Kesitsel yöntem, yaşın artması ile oluşan değişimleri betimlemeye gelişimsel çalışmalarda çok sıklıkla kullanılan bir yöntemdir. Özellikle bebeklik ve çocukluktan itibaren gelişimsel süreçlerin değişimini incelemeye kullanılmaktadır. Kesitsel yöntem; farklı yaşlardan bireylerin belirli davranışlarının aynı zaman içerisinde ölçülerek veya gözlenecek davranışların karşılaştırılmasını gerektiren yöntemdir. Araştırmacı, ilgilendiği yaşlardan her birini yansıtan birey gruplarını belirler. Bu yaş gruplarından aynı zamanda veriler toplar ve bu yaş grupları karşılaştırılır.

Cevap A

42. Aslında bir ruh hekimi olan Freud, kimi hastalarında gözlemiş olduğu bazı davranışsal özelliklerin nedenlerini açıklamada Topografik kuramın yeterli olmadığını fark edip, kişiliğin örgütlenmesini araştırmaya yönelerek, yeni bir kişilik modeli daha geliştirmiştir. Yapısal kişilik kuramı olarak bilinen bu modele göre kişilik; **id**, **ego** ve **süperego** olmak üzere üç sistemden oluşmaktadır. Kişiliğin bu üç sistemi sürekli bir biçimde birbiriyle etkileşerek bireyin davranışlarını yönlendirmektedir.

İd, yeni doğan çocukta olan kişiliğin en ilkel kısmıdır; daha sonra ego ve süperego idden gelişir. İd, temel biyolojik dürtülerden oluşur: Yeme, içme, artıkları atma, acıdan kaçma ve cinsel haz elde etme ihtiyaçlarını temsil eder. "İkel ben" olarak da adlandırılır. İd, davranışlarımızın altında yatan psikolojik enerjinin kaynağıdır. İd, zevk ilkesine göre işler ve hiç geciktirilmeden bütün isteklerin yerine getirilmesini bekler. Kişiliğin bu kısmı hiç beklemek istemez, düşünce bu kısımda etkili değildir. "Şu anda isteklerimin giderilmesi gerekir, bir dakika bile bekleyemem." diyen bu yapıdır.

İd'in istekleri bilinçaltı dürtülerdir, çünkü birey bu dürtülerin etkisinin çoğu kez farkında değildir. İd; kalıtımla geçen, doğuştan var olan, yapıda yerleşmiş bulunan her şeyi içeren tamamen bilinçdışı bir parçadır. Bilinçdışının tüm özelliklerine uyar. Bu nedenle gerçeklikle ve dış dünya ile bağı yoktur. Burada egonun yardımıyla boşaltılabilen iki temel dürtüsel enerji vardır: Cinsellik ve saldırganlık.

Ego: Kişiliğin gerçekçi, akılcı, mantıklı yönüdür, gerçeklik ilkesine uyarak işler. Gerçek dünya ile id arasında aracı olarak işlev görür. İd "Hemen şimdi istiyorum.", ego ise "Koşullar uygunsa sana istediğini verebilirim." der. Ego akılcı ve pratiktir. Egonun temel işlevi uyumdur. Bu uyumu sağlarken de ego bir yandan organizma içindeki ilkel dürtüsel güçlerle, bir yandan çevresel koşullar ve geleneklerle, bir yandan da süperegonun istekleriyle bağdaşmak, bunlar arasında bir uzlaşma kurmak zorundadır. Ego gerektiğinde idin isteklerini ertelemeye, hoş yaşantıları seçmeye, hoş olmayanlardan uzak durmaya çalışır. Ego, id ile süperego arasında kalmış bir cambaza benzetilebilir.

Hem idi memnun etmeye çalışır hem de süperego tarafından azarlanmaktan kurtulmak ister.

Süperego: Freud, toplumun inandığı, “doğru” ve “yanlış” kararlarının kaynağını teşkil eden kısma süperego (üst – ben) adını verir. Kişiliğin üçüncü kısmı olan süperego, çocuğa anne – baba ve başkaları tarafından öğretildiği şekliyle toplumun ahlak kuralları ve değerlerinin içselleştirilmiş temsilidir. Temel olarak bireyin vicdanıdır. Süperego bir hareketin doğru veya yanlış olduğuna karar verir. İd haz arar, ego gerçekliği test eder, süperego ise mükemmeliyeti arar. İd ve ego gibi, üst – benin büyük bir kısmı da bilinçaltındadır. Bir toplumun “vicdanı”, o toplumun bireylerinin üst – ben’inde yer alır ve üst – ben bireyin davranışlarını süzgeçten geçirerek bireye “Bu yaptığın doğru, aferin sana!” ya da “bu yaptığın yanlış, utan kendinden!” mesajlarını verir.

Cevap B

43. Özerkliğe karşı kuşku ve utanç döneminde çocuğun annesine olan bağımlılığı azalmaya başlamıştır. Bir yaş civarında yürüme, konuşma becerilerini sergileyebilen çocuk artık kendi bedenini kontrol etmede daha başarılıdır. İsteddiği biçimde davranma ve davranışlarını kontrol altına alma eğilimindedir. Çocukta tuvaletini istediği zaman yapma, yemeği kendi başına yemeyi isteme gibi yetişkinlerden bağımsız davranışlar sık sık görülür. Çocuğun kendine özgü bu bağımsızlık çabalarının ve davranışlarını kontrol etme isteğinin yetişkinler tarafından desteklenmesi, onun kendini işe yarar bağımsız bir kişi olarak görmesine yardımcı olacaktır. Çocuğun kendi başına bir şeyler yapma davranışlarını engelleyen aşırı kuralcı, katı, baskıcı bir anne - baba tutumu ise çocuğun kendi yeteneklerinden, potansiyelinden kuşku duymasına ve yaptıkları yanlış bulunduğu için kendisinden utanç duymasına yol açacaktır.

Cevap B

44. Yürütülen araştırmada elde edilen korelasyon katsayılarına bakıldığında çocuklar büyüdükçe zekâ bölümlerinin biyolojik annelerine daha fazla benzedikleri görülmektedir. Bu açıdan değerlendirildiğinde zekâ bölümleri üzerinde çevrenin etkisinin çok fazla olmadığı, kalıtımın ön plana çıktığı söylenebilir.

Cevap D

45. İyi çocuk (kişilerarası uyum); bireyin kendi ihtiyaçlarını ikinci plana atabildiği ilk evredir. Birey, yoğun şekilde içinde bulunduğu akran gruplarıyla iş birliğine girer. Süreç dâhilinde “iyi davranış” demek “başkalarını mutlu etmek” demektir. Birey, olayları çevresindeki kişilerin gözleriyle görmeye başlamıştır. Bireyin davranışlarının temelinde artık kendisi değil, dâhil olduğu sosyal çevresi yatmaktadır. Birey için içinde bulunduğu akran grubunun, ailesinin, düşündaşlarının kuralları geçerlidir.

Cevap C

46. Önermesel düşünme; ergenlerin önermelerin (sözel ifadeler) mantığını gerçek dünya koşullarına gönderme yapmaksızın değerlendirebilme yeteneğidir.

Cevap A

47. Vygotsky, çocuklarda öğrenmenin yakınsal gelişim alanı içinde yer aldığına inanmıştır. Bu, yalnız yapılması çocuk için çok zor fakat yetişkinlerin ya da becerikli akranların yardımıyla yapılması olası bir görevler erimidir.

Cevap C

48. Araştırmacılar, bağlanma güvenliğini etkileyen dört önemli etkiye yakından bakmışlardır: Bir yakın ilişki kurma fırsatı, bakımın niteliği, bebeğin özellikleri ve ana babanın içsel olarak işleyen modelleri de içinde olmak üzere aile bağı.

Cevap A

49. Genler dışındaki her şey çevre etkisidir. Bu soruda doğumdan sonra dönen platforma konan köpek yavrularından bahsedilmektedir. Çevre ana rahminden başlayıp içinde bulunan kültüre kadar genişler. Dolayısı ile burada var olan çevre etkisidir.

Cevap A

50. Kritik dönem; yaşam süreci içinde gelişme ve büyüme açısından birtakım risklerin olduğu dönemdir. İnsan hayatında bazı uyarıcıların en güçlü etkiye sahip olduğu zaman dilimleri vardır. Bu dilimlerde birtakım psikolojik, fizyolojik ve kültürel olaylar gelecekteki gelişim üzerinde çok etkilidir. Bu olaylar olması gereken zaman diliminden daha önce ya da sonra ortaya çıktığında ise daha az etkilidir ve gelecekteki gelişimi olumsuz yönde etkileyebilir.

Cevap C

51. Ergenlik dönemi bireyin yetişkin kimliğine hazırlandığı bir geçiş evresidir. Bu evrede ergen bir yandan kendi bedenindeki hızlı değişikliklere uyum sağlamaya çalışırken, diğer yandan da bu değişimlere paralel olarak biçim değiştiren yeni sosyal rollerini öğrenmektedir. Bu dönemde ergenin "kim olduğuna" ilişkin bir anlayış geliştirerek kendine özgü bir benlik kavramına sahip olması, bedenindeki değişiklikleri kabul etmesi, çocukluk ve yetişkinlik arasında kalan sosyal rollerini ayırt etmesi ve kendi niteliklerini göz önüne alarak geleceğe ilişkin planlar yapması beklenmektedir. Bu yeterlikleri yeterince kazanamayan bir ergen ise kimlik ve rol karmaşası yaşayarak, yetişkinliğe daha dezavantajlı girecektir. Bu dönemde ergenin kimlik kazanmadaki başarısı, büyük ölçüde başta anne - babası olmak üzere yetişkinlerle olan etkileşimine ve çevresinin onun gelişimine verdiği sosyal desteğe bağlıdır. Ergenin içinde bulunduğu dönemin "doğal" ve "zor" koşullarının yetişkinler tarafından bilinmesi ve ergenin "anlaşıldığını" hissetmesi, onun kimlik kazanımını kolaylaştıracaktır.

Cevap D

52. Gelişim alanları birbirleriyle etkileşim içindedir. Bir gelişim alanındaki olumlu ya da olumsuz bir özellik diğer gelişim alanlarını da aynı yönde etkiler. Örneğin; fiziksel bakımdan güzel bir çocuk, başkalarının yoğun ilgisini çeker, sevilir. Sevilen çocuğun duygusal gelişimi olumludur. Kendine güven duyar. Başkalarını sevebilir ve olumlu ilişkiler kurabilir. Bu nedenle, sosyal gelişimi de olumlu bir şekilde etkilenir. Sosyal bir çocuk, çevresiyle daha çok etkileşimde bulunacağından bilişsel gelişimi olumlu yönde etkilenebilir. Sonuç olarak, tam gelişim alanları birbirleriyle iç içedir ve etkileşim içindedir.

Cevap A

53. B, C, D ve E seçeneklerindeki kişiler kendilerine özgü teknikler kullanarak ismi anlamlı bir şekilde kodlama yoluna gitmişlerdir. Bu tür kodlamalarla kaydedilen bilginin uzun süreli belleğe aktarılması kolay olur. Oysa A seçeneğindeki kişi ismi yalnızca üç beş kere tekrar etmekle yetinmiş, anlamlı kodlama ya da ipuçları kullanmamıştır. Bu bakımdan A seçeneğindeki kişinin ismi uzun süreli belleğinde depolama olasılığı en azdır.

Cevap A

54. Piaget'in bilişsel gelişim kuramına göre III. Döngüsel Tepkiler evresindeki bir bebek, kendi bedeni dışındaki bir tepkiyi tetikleyen eylemi tekrarlamakla yetinmez. Bu eylemin farklı versiyonlarını denemeye başlar (Tanık, 2012).

Bebek gerçekleştirdiği bu davranış, davranışçı öğrenme kuramları açısından "edimsel koşullanma" kapsamında yer alan "tepki genellemesi" ile açıklanır.

Bir davranışta bulunan ve pekiştirilen organizmanın "Bu da pekişir." umuduyla, benzer yeni davranışlar gerçekleştirmesine "tepki genellemesi" denir.

Bebek gerçekleştirdiği davranışın (agulama) ardından pekiştirilmiş (annenin gülümsemesi) ve ardından benzer yeni davranışlar gerçekleştirmeye başlamıştır.

Cevap B

55. Olumsuz bir pekiştirecin yani istenmeyen uyarıcının ortamdaki çıkartılmasına "olumsuz pekiştirme" denir.

Murat için yemeğin tuzlu olmasına yol açan "tuz" olumsuz pekiştireç durumundadır. Murat, yemeğin içerisine çiğ patates atarak tuzdan kurtulduğuna göre, bu davranışı olumsuz pekiştir.

Cevap D

56. Sınama yanılma yoluyla öğrenme sürecinde bir problemle karşılaşan organizma, çözüme ulaşmaya kadar her biri öncekinden farklı çok sayıda tepkide bulunur (tepkiler çeşitliliği). Bu tepkiler arasından işine yarayanları seçer, yaramayanları eler (seçme - bağlama). Böylece işine yarayan tepkiye ulaşabilir.

Onlarca CD arasından işine yarayan CD'ye ulaşmak isteyen bir kişinin, CD'lerin üzerinde bir şey yazmadığına göre kullanabileceği tek öğrenme şekli sınama yanılma yoluyla öğrenme, yani işine yarayan CD'yi buluncaya kadar hepsini tek tek denemesidir.

Cevap C

57. Bilgi işleme sürecinde dikkat, kodlama, depolama ve geri bildirim olmak üzere dört aşama bulunmaktadır. Parçada belirtilen I numaralı öncül dikkat sürecini, II ve III numaralı öncüller ise kodlama sürecini kolaylaştırdığı için bu kapsamda ele alınabilir.

Cevap E

58. İnsanlar gerek içten gerek dıştan gelen uyarımları kendine özgü biçimde algılamaktadır. Çünkü her bireyin geçmiş yaşantıları ve buna bağlı olarak olaylara bakış açısı birbirinden farklıdır. Bu nedenle aynı uyarıcı farklı kişiler tarafından farklı davranış biçimlerine yol açmaktadır. Bu durum insancıl eğitim açısından incelendiğinde, insanın davranışlarını kendi öznel gerçekliğinin tayin ettiğini göstermektedir.

Cevap D

59. Yürütücü biliş (metacognition – üstbiliş), bireyin kendi biliş sisteminin farkında olması yani nasıl öğrendiğini bilmesidir. Yürütücü biliş sistemleri gelişmiş öğrenciler (Senemoğlu, 2005):

- Bir konu hakkındaki bilgilerinin ne olduğunun tam olarak farkındadırlar.
- Bir konuyu daha iyi öğrenebilmek için ne tip etkinlikler düzenlemesi gerektiğini bilir ve buna uygun davranışlar sergilerler.
- Öğrenme sorumluluğunu kendileri üstlenirler ve süreç boyunca ne kadar başarılı olduklarını yine kendileri belirlerler.
- Eksik bilgilerinin gerçekçi bir şekilde farkına varıp doğru bilgiye ulaşmada kaynakları etkin şekilde kullanırlar.
- Öğrenme stillerinin ne olduğunun farkındadırlar ve kendilerine uygun çalışma teknikleri geliştirebilirler.

"Öğrenmemi örgütlemek için kitaptaki ana hatlara bakmam gerekiyor." diyen bir öğrenci, bir konuyu daha iyi öğrenebilmek için ne tip etkinlikler düzenlemesi gerektiğini bildiğine göre üstbiliş bilgisini kullanmaktadır.

Cevap C

60. Öğrenmenin aktarılması "olumlu aktarma" ve "olumsuz aktarma" olmak üzere ikiye ayrılır.

Olumlu aktarma, bir alanda gerçekleşen öğrenmenin benzer bir alandaki öğrenmeyi kolaylaştırması, olumsuz aktarma ise zorlaştırmasıdır.

Birinci gruba önce A sonra B işi öğretilmiş ve sadece B işini öğrenen ikinci gruba göre B işini öğrenmesinin daha uzun olduğu görülmüştür. Bu durumda önceki öğrenme (A), yeni öğrenmeyi (B) zorlaştırmıştır.

Cevap A

61. Parçada, kişinin daha önce iki defa İstanbul'a gittiği ancak her seferinde yanında bir başkasının olduğu görülmektedir. Bu kişi tek başına İstanbul'a gittiğinde ise daha önce gittiği yerleri bulamamıştır. Tek başına İstanbul'da dolaştığında, gitmek istediği adresi onlarca insana sorduğunda, dördüncü kez gidişinde ise hiç kimseye sormadan her yeri bulabilmiştir.

Birey üçüncü kez İstanbul'a tek başına gittiğinde gitmek istediği yerleri onlarca insana sorarak, dikkat etmek zorunda kalmıştır. Önceki gidişlerinde ise yanında bir rehber olduğu için dikkat etmesine gerek kalmamıştır.

Bu durum, öğrenmek için dikkat etmenin gerekliliğine vurgu yapmaktadır.

Cevap B

62. Bandura'ya göre gözlem yoluyla gerçekleşen öğrenmeler, imajlar ve / veya kelimeler gibi semboller aracılığıyla zihnimizde depolanmaktadır. Bunlar düşünce için birer mekanizma olarak kullanılmaktadır. İnsanlar bu sayede bilgileri, gözlemledikleri davranışları zihinlerinde depolayabilir. Bir kişinin öngörülü olabilmesi için öncelikle bu sembolere sahip olabilmesi yani **sembolleştirme kapasitesi** gerekmektedir.

Bu kapasitesi sayesinde **öngörü kapasitesi** devreye girer ve birey bir davranışta bulunmadan önce davranışlarının olası sonuçlarını görebilir. Yani düşünce davranıştan önce gelir.

Son aşamada ise birey öngörüsüne uygun olarak davranışta bulunur. Bu durumda ya yeni bir davranış kalıbı oluşturur ya da var olan davranışlarını gözden geçirerek bunları değiştirir. Bunun için de bireyin davranışlarını düzenlemesi, onlara yön vermesi yani **öz düzenleme kapasitesi** devreye girmektedir.

Cevap B

63. Öz yeterlik, bireyin bir işi başarabileceğine ilişkin öznel inancını, gerçek kapasite bireyin bu işe dair yapabileceği kapasitesini ifade etmektedir.

Örneğin bir kişinin belirli bir işe dair gerçek kapasitesi (yani yapabileceği) çok kısıtlı olup, öz yeterliği (yapabileceğini ilişkin inancı) çok yüksek olabilir. Bu durum da bireyde başarısızlıklara, hayal kırıklıklarına yol açabilir.

Bazı durumlarda ise birey kapasitesinin farkında değildir. Aslında çok daha fazlasını yapabileceği hâlde (gerçek kapasitesi), yapabileceğine dair inancı (öz yeterlik) düşük olabilir. Bu durumda birey, yapabileceğinden çok daha azıyla yetinir.

Öz yeterlik ile gerçek kapasite arasındaki ilişki **Değer** tarafından (2008) şu şekilde açıklanmıştır:

- Öz yeterlik gerçek kapasiteye yaklaştıkça öz düzenleme en üst düzeye çıkar.
- Öz yeterlik gerçek kapasitenin altına düştükçe bireyde tembelliğe neden olur.
- Öz yeterlik gerçek kapasitenin üstüne çıktıkça birey başaramayacağı kadar zor işlere girişeceği ve başarısızlıklar yaşayacağından kızgınlık, hayal kırıklığı ve her şeyden vazgeçişler yaşayabilir.

Cevap A

64. Bir uyarıcı koşullu hâle geldikten sonra, organizma önce koşullu, sonra nötr uyarıcı ile karşılaşır "engelleme" meydana gelir.

Neşet Ertaş için aşık olduğu kişi "koşullu uyarıcı" hâline gelmiştir. Bu nedenle evlendiği kişiyi engellemiştir.

Cevap A

65. Kasılmasına yol açan diken, koşullanmadan önce koşullu değil, nötr uyarıcı durumundadır.

Dikenin batması sonucunda kasılması koşullu değil koşulsuz tepkidir.

Gülü getiren sevgilisini görünce de kasılması koşullu tepkidir. Duyuşsal ön koşullanma söz konusudur.

Eline batan dikenin oluşturduğu acı hissi, seçenekte belirtildiği gibi "koşulsuz uyarıcı", bu acı hissi nedeniyle kasılması da "koşulsuz tepki" durumundadır.

Cevap D

66. Bir uyarıcıya hissedilen duygusal tepkinin - tutumun - tam tersinin oluşturulması, karşıt koşullanma sürecini açıklamaktadır.

Doktorun tavsiyesi ile bebek korku tepkisi verdiği uyarıcılarla oyuncak gibi oynayarak bunları sevecek böylece muayene esnasında bir sorun yaşanmayacaktır.

Yani ailenin alacağı doktor seti oyuncağı ile bebek bu aletlere karşıt koşullanacaktır.

Cevap B

67. Kısa süreli bellek, duyuşsal kayıt bellekten dikkat yoluyla ulaşan bilgiyi kısa bir süreyle de olsa depolar. Ayrıca bu bellekte zihinsel işlemler yapılır. "V" şeklinde bilgiye anlam yüklenmesi bir zihinsel işlemdir (algılama) ve kısa süreli bellekte gerçekleşmektedir.

Cevap B

68. Gestaltçilere göre davranışın "coğrafi çevre" ve "davranışsal çevre" olmak üzere iki temel belirleyicisi bulunmaktadır.

Gestalt kuramcılarına göre davranışlarımız coğrafi çevreden çok davranışsal çevreden etkilenmektedir. Davranışsal çevremiz inançlarımız, değer yargılarımız, gereksinimlerimiz ve tutumlarımız doğrultusunda yorumladığımız çevremizdir.

Aynı şehirde yaşayan insanların bu şehre farklı anlamlar yüklemesi de bunu açıklar niteliktedir.

Cevap C

69. Bireysel farklılıklara saygı ilkesi, rehberlik hizmeti sunan kişilerin hizmetlerini bireyi diğerlerinden ayıran özellikleri doğrultusunda düzenlemelerini ifade eder. Örneğin engelli bir öğrenciden diğerlerinden beklediğiniz akademik performansı bekleyemezsiniz işte ona özel bir eğitim planı hazırlama bireysel farklılıklara saygıya iyi bir örnektir. Örnekten de anlaşılacağı üzere bu öğrenciye diğerleriyle eşit davranmak onun açışından eşitsizlik yaratır.

Cevap D

70. Okul rehber öğretmeninin yaptığı 12. sınıf öğrencilerine mesleklerin tanıtılması, meslek seçimiyle ilgili öğrencilerin ihtiyaç duyduğu bilgilerin yapılmasıdır ve bilgi toplama yayma hizmetine örnek oluşturur. Yönelme bireye özgü bir hizmettir ve mutlaka öğrencinin kendi özellikleri için içine katılır ve karar vermelerine bu yolla yardımcı olunur. İzleme sunulan bir hizmetin ardından yapılır, oryantasyon ise öğrencilerin okula ve ait unsurlara alıştırılmasıyla ilgili olduğu için doğru cevap olamaz.

Cevap B

71. Bireyin geçmiş yaşantılarının da etkisiyle karşı tarafla duyguda bir olması yani onun durumunun etkisi altında kalması sempati (duygudaş olma) kavramıyla açıklanır ve bu durum objektifliğini kaybettiğinin göstergesidir. Anlatımda ise rehber öğretmenlerin objektifliğini kaybetmemeleri gerektiğinden bahsedilmektedir ve bu empatik olmayla mümkündür. Empatide bireyin kendisini karşı tarafın yerine koyması ve onun duygu ve düşüncelerini anladıktan sonra kendi yorumunu, hislerini katmadan anladığını yansıtmaları söz konusudur. Saydam ve bağdaşım içinde olma ise bireyin içinin dışının, özünün sözünün bir olmasını yani dürüst olmalarını ifade eder.

Cevap B

72. Ait olma ihtiyacı bireyin bulunduğu ortamda sosyal kimlik kazanma, insanlar tarafından koşulsuz kabul görme, grup üyeliği, arkadaş ilişkileri kurma gibi ihtiyaçlarını kapsar. Yapılan oryantasyon çalışmaları da bireylere değer verildiğini hissettirir ve onların kendilerini okulun bir parçası olarak görmelerine yardımcı olur.

Cevap C

73. Yeteneğinin üzerinde başarılı olan öğrencilerin genellikle kişisel-sosyal alanda problem yaşadıkları düşünülür. Buradaki örnekte de öğrencinin kendini çevresine ispatlama gibi, ailesinin ağabeyine daha fazla değer verdiğini hissetmesi gibi kişisel-sosyal alandaki sorunlar dikkat çekmektedir ve öncelikli müdahale kişisel sosyal alana yönelik olmalıdır.

Cevap A

74. Psikolojik danışma yardımı sunulan öğrencilerin sosyal ortamlarda gösterdikleri değişimleri takip etmek, sunulan bir hizmetin etkililiğini belirlemek amacıyla yapılır ve izleme hizmetlerine örnek oluşturur. Drama aracılığı ile (örneğin sosyodrama) sosyal ortamlarda kendi özelliklerini keşfetmelerine yardımcı olmak bireyi tanıma faaliyetlerine örnek oluşturur çünkü bireyi tanımanın asıl amacı bireyin kendini tanımasına yardımcı olmaktır.

Cevap C

75. Bireylerin fiziki ve sosyal çevrelerine, kendilerine uyum sağlayabilmeleri amacıyla yapılan çalışmalar işlevine göre uyum sağlayıcı rehberlik içinde değerlendirilir. Soruda da öğrencinin fiziksel özelliklerini beğenmemesi kendisiyle barışık olmaması durumu söz konusudur.

Cevap D

76. Bireyin başkalarının gözünden nasıl değerlendirildiğini anlamak kimdir bu, gizli kalmış bastırılmış istek ve ihtiyaçlarını belirlemek arzu listesi, belli bir konuya yönelik değer verme değer vermeme eğilimlerini tespit etmek ise tutum testleriyle mümkündür.

Cevap B

77. Görüşme tekniği bireyi diğerlerinden ayıran bir özelliği veya sorunu olduğunda bu durumun kaynağını tespit edebilmek amacıyla kullanılacak en etkili tekniktir. Sibel'in bu kişiyle ne tür bir ilişkisi olduğunu anlayabilmek için en kısa yoldan amaca ulaştıracak teknik görüşmedir. Gözlem listesi daha çok gelişim özelliklerinin gözlemlenmesi, kimdir bu ve sosyal uzaklık ölçeği sınıf arkadaşları ile etkileşimleri, arzu listesi ise bastırılmış isteklerin ihtiyaçların belirlenebilmesi amacıyla uygulanır.

Cevap E

78. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yönetmeliğine göre ilk dört seçenekteki ifadeler psikolojik danışmanın görevlerindedir. Son seçenekteki ifade ise yanlıştır. Okul müdürleri yönetmeliğin dışında psikolojik danışmanlara herhangi bir görev yükleyemezler. Örneğin boş derse girme, sınav görevi, büro işleri gibi konularda herhangi bir görev veremezler. Müdürün vereceği diğer görevleri yapmak sınıf rehber öğretmenlerinin, müdür yardımcılarının, branş öğretmenlerinin görevleri arasında yer alır.

Cevap E

79. Sıra dışı, ciddi sıkıntıları olan bireylerin sorunun kaynağını tespit edebilmek amacıyla birçok tekniğin bir arada kullanılması vaka incelemesi olarak adlandırılır. Toplu dosya ise öğrencilerin öğrenim hayatı boyunca toplanan bilgilerinin bulunduğu dosyaya verilen addır.

Cevap B

80. Yetersizlik; doğum öncesi veya sonrası nedenlerle organlarda meydana gelen işlev bozukluğu sonucu belli davranışları yerine getirememesi olarak adlandırılır. Ortadan kaldırılmaları çok güçtür veya imkânsızdır ayrıca bu sorunun ortadan kaldırılması eğitimin amaçlarından çok sağlık hizmetleriyle ilişkilendirilebilir.

Cevap E